

Nicoleta Gheorghe împotriva României – nr. 23470/05

Hotărârea din 03.04.2012 [Secția a III-a]

Art. 6

Procedura penală

Art. 6 § 1

Acuzație în materie penală

Hotărâre (în penal)

Proces echitabil

Procedura de anulare a procesului-verbal de contravenție încheiat pentru tulburarea ordinii publice ca urmare a modificării legislației naționale:
neîncălcare

În fapt – Printr-un proces-verbal întocmit de un agent de poliție în mai 2004, reclamanta a fost obligată la plata unei amenzi pentru tulburarea liniștii celorlalți locatari din imobilul în care locuia, ceea ce reprezenta o atingere adusă ordinii publice. Aceasta a contestat procesul-verbal în fața judecătoriei, care i-a respins plângerea ca neîntemeiată. Aceasta a formulat apel împotriva hotărârii. Tribunalul a respins acțiunea ca nefondată.

În drept – Art. 6 § 1

a) Admisibilitate – Noul criteriu de admisibilitate prevăzut la art. 35 § 3 lit. b) din Convenție nu se aplică în speță întrucât continuarea examinării cauzei se impune în numele respectării drepturilor omului, în pofida valorii amenzii (17 EUR) care se afla la originea capătului de cerere. În această privință, cererea ridică problema aplicabilității art. 6 din Convenție, sub aspectul laturii penale, în cadrul unei proceduri contravenționale pentru tulburarea ordinii publice. Este vorba de prima cauză supusă Curții spre examinare de la modificarea legislației și practicii interne relevante pe care anterior le-a declarat contrare art. 6 din Convenție pe motiv că nu ofereau garanții suficiente, în special cu privire la respectarea prezumției de nevinovăție. O decizie a Curții cu privire la această chestiune de principiu ar constitui un instrument orientativ pentru instanțele naționale cu privire la sfera garanțiilor de care contravenienții care au tulburat ordinea publică ar trebui să beneficieze la nivel național. În ceea ce privește aplicabilitatea, caracterul general al dispoziției legislative încălcate de reclamantă, precum și scopul disuasiv și punitiv al sancțiunii aplicate sunt suficiente pentru a demonstra că respectiva încălcare avea caracter penal în sensul art. 6, care este prin urmare aplicabil.

b) Fond – Nu există nicio probă care să indice că instanțele sesizate de reclamantă cu o contestație formulată împotriva procesului-verbal întocmit de agentul de poliție au avut idei preconcepute în ceea ce privește vinovăția sa. Evident, așa cum reiese din hotărârea judecătoriei, acestea așteptau ca reclamanta să prezinte mijloace de probă contrare faptelor stabilite de către polițist. Regimul juridic al contravențiilor este completat de dispozițiile Codului de procedură civilă, la care se aplică, în materie de probe, principiul conform căruia sarcina probei revine celui care supune o pretenție judecătii. În această

privință, în orice sistem de drept există prezumții de fapt și de drept, iar Convenția, în principiu, nu se opune acestora, însă în materie penală obligă statele contractante să nu depășească un anumit prag.

În ceea ce privește gravitatea mizei aflate în joc, având în vedere modificările aduse regimului juridic al contravențiilor survenite în cursul derulării procedurii declanșate de reclamantă, aceasta putea fi sancționată numai cu amendă. Nu era așadar posibilă înlocuirea acestei sancțiuni cu o pedeapsă privativă de libertate, nici măcar în caz de neplată.

În ceea ce privește ocrotirea dreptului la apărare, reclamanta s-a limitat la a depune înscrisuri la dosarul cauzei, cu titlu de mijloace de probă, însă nu a solicitat în niciun moment citarea în vederea înfățișării în instanță a unor persoane cu toate că avea această posibilitate. Art. 6 nu împiedică nicio persoană să renunțe de bună voie la garanțiile care sunt consacrate în acesta, însă o astfel de renunțare trebuie să fie neechivocă și să nu fie contrară niciunui interes public important. Prin precizarea făcută în ședință publică în fața instanțelor naționale că nu dorește să solicite prezentarea altor probe, reclamanta s-a expus cu bună știință riscului unei condamnări întemeiate numai pe probele aflate la dosar, incluzând așadar procesul-verbal de contravenție pe care ea însăși l-a prezentat în fața judecătoriei și căruia îi era atribuită o prezumție de temeinicie relativă.

Pe de altă parte, Curtea precizează că instanțele interne care au examinat plângerea formulată de reclamantă împotriva procesului-verbal de contravenție erau instanțe cu competență asupra fondului care puteau anula documentul respectiv dacă îl considerau nul sau nefondat. Nu există niciun indiciu privind caracterul inequitabil sau arbitrar. Faptul că instanțele, prin hotărâri motivate, au analizat motivele de nulitate invocate de persoana în cauză și au considerat că acestea nu atrăgeau nulitatea procesului-verbal așa cum ar fi dorit reclamanta nu este suficient pentru a pune la îndoială caracterul echitabil al procedurii în litigiu sau, mai ales, respectarea dreptului său la prezumția de nevinovăție.

Concluzie : neîncălcare (unanimitate).